

**Reglementen op de kleeding, het huisraad en op de
ligginstukken van de verpleegden in de rijksgestichten
Ommerschans en Veenhuizen; op de bewassing hunner
kleeding- en ligginstukken, zoomede instructie voor de
waschbazen en de waschvrouw in die inrigtin**

<https://hdl.handle.net/1874/234621>

mm 11073

REGLEMENTEN

OP DE

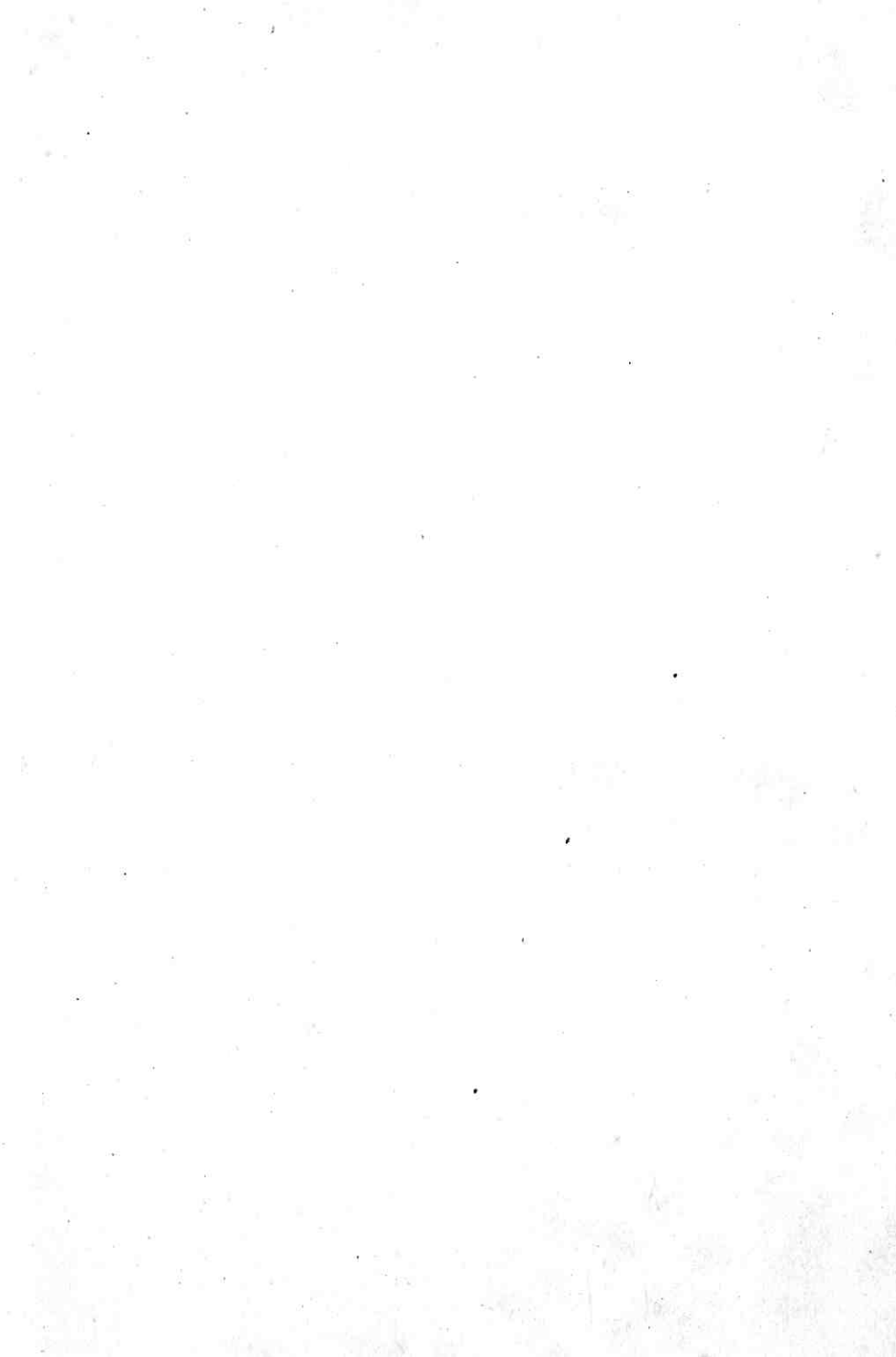
kleeding, het huisraad en op de liggings-
stukken van de verpleegden in de Rijks-
gestichten Ommerschans en Veenhui-
zen; op de bewassing hunner
kleeding- en liggingsstukken,

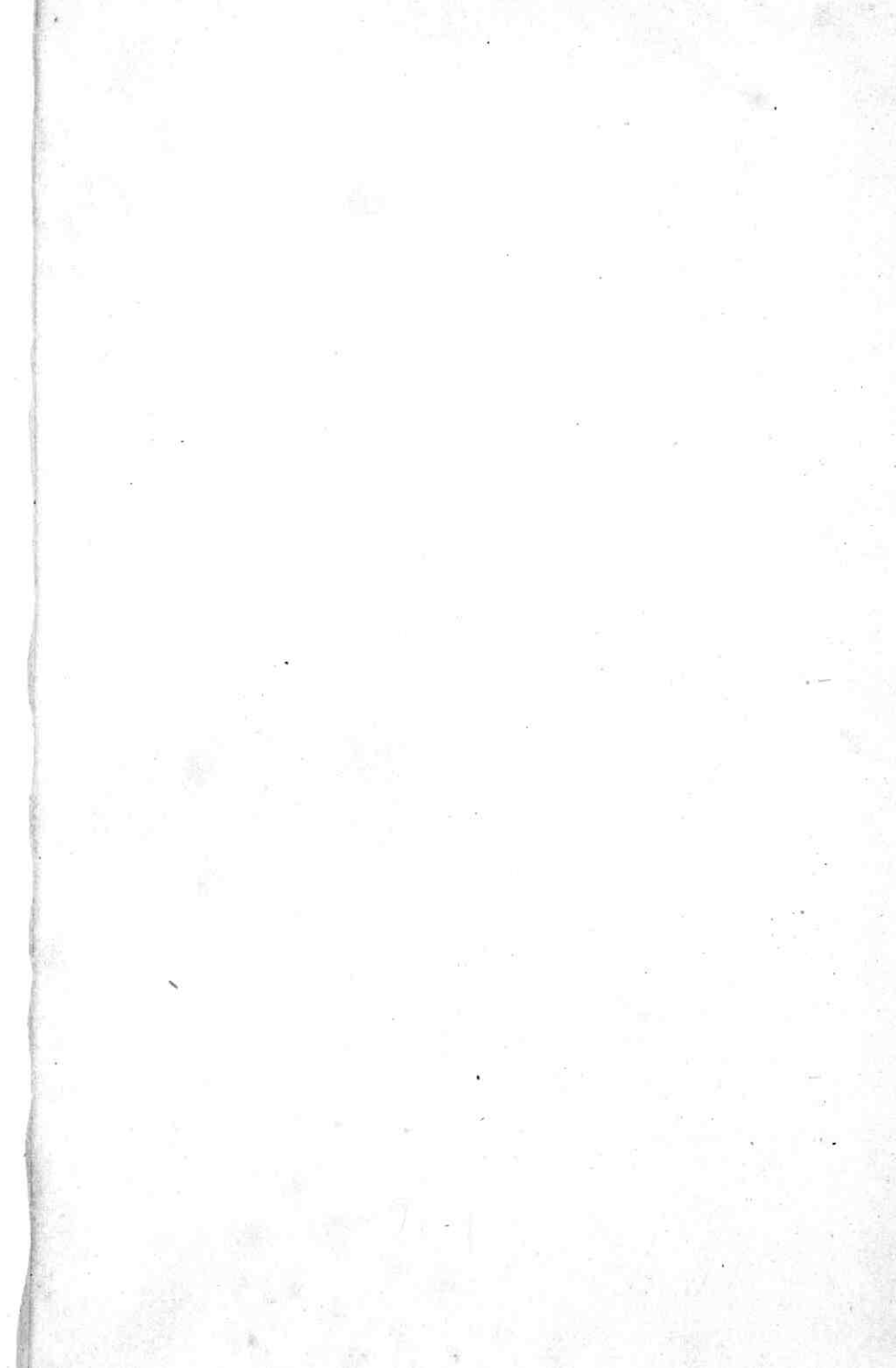
ZOOEDE

Instructie voor de Waschbazen
en de Waschvrouw in
die inrigtingen.

REGLEMENTEN

OP DE

kleeding, het huisraad en op de liggingsstukken
van de verpleegden in de Rijksgestichten
Ommerschans en Veenhuizen; op de
bewassing hunner kleeding-
en liggingsstukken,

ZOO ME DE

Instructie voor de Waschbazen en de
Waschvrouw in die inrigtingen.

DE MINISTER VAN JUSTITIE,

Gezien de beschikkingen van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 31 December 1862 n°. 254 en 19 October 1870 n°. 206, 10 afd., tot vaststelling van reglementen op de verstrekking van kleeding- en liggingsstukken en huisraad aan de verpleegden in de Rijksgestichten *Ommerschans* en *Veenhuizen*; op de reiniging en de bewasching hunner kleeding- en liggingsstukken, zoomede van eene instructie voor de waschvrouwen in die inrigtingen.

In aanmerking nemende, dat het noodig is gemelde reglementen te wijzigen en aan te vullen.

Besluit:

met ingang van 1 Januarij a. s. vaststellen de reglementen op de kleeding, het huisraad en op de liggingsstukken van de verpleegden in de Rijksgestichten *Ommerschans* en *Veenhuizen*; op de bewassing hunner kleeding- en liggingsstukken, zoomede eene instructie voor de wasbazen en de wasvrouw in die inrigtingen, zooals een en ander aan de tegenwoordige beschikking is gehecht.

'sGravenhage, den 11den November 1878.

De Minister voornoemd,

H. J. SMIDT.

REGLEMENT op de kleeding en het huisraad van de verpleegden in de Rijksgestichten Ommerschans en Veenhuizen.

Art. 1.

De kleedingstukken, welke volgens de beschikking van den 4den December 1876 n°. 164 a, aan de verpleegden bij aankomst en tijdens hun verblijf in de gestichten worden verstrekt, worden ingeschreven in het register op de contrôle der kleedingstukken en met hun stamboeknummer en de dagteekening der uitgifte gestempeld.

Bovendien wordt achter het stamboeknummer de letter A, B of C gesteld op de kleedingstukken waarvan een stel van meer dan één stuk wordt verstrekt.

Art. 2.

Aan de verpleegden wordt bij aankomst in de gestichten het volgende huisraad uitgereikt:

- 1 ketel,
- 1 drinkkom,
- 1 klein mes,
- 1 bord,
- 1 lepel,
- 1 vork,
- 1 grove kam
- 1 fijne kam,
- 2 handdoeken.

Art. 3.

De verpleegden mogen geen andere kleëren dan de verstrekte dragen, noch vorm of kleur daarvan veranderen.

Art. 4.

Met uitzondering van de klompen, welke naar behoefte worden verstrekt, wordt de dragttijd der nieuwe kleedingstukken op 2 jaren bepaald.

De kleeding, welke na het verstrijken van den dragttijd niet geheel versleten is, moet langer in gebruik blijven.

Ten aanzien van den dragttijd van verstrekte gedragen kleeding, geldt het bepaalde bij art. 11.

Art. 5.

Wanneer kleedingstukken binnen den bepaalden dragttijd moeten worden vernieuwd en dit veroorzaakt wordt door moedwillige verwaarloozing of achteloosheid, zal de vernieuwing plaats hebben voor rekening van den verpleegde, onverminderd de straf, welke hij te dier zake verder zal belooopen.

Dit geldt mede voor het bederven of verliezen van klompen en voor aanvulling van kleeding, als een gevolg van het verkoopen of te zoekmaken.

Art. 6.

Van de inname van kleedingstukken wordt aanteekening gehouden in het in art 1 genoemde register, en op de goederen wordt, door middel van een stempel, vermeld hoe lang zij zijn gedragen.

Daarbij worden gedeelten van maanden voor geheele maanden gerekend.

Art. 7.

Het gewone onderhoud der kleedingstukken geschiedt in de fabrieken, voor rekening van het Rijk.

Herstellingen van geringen omvang, ter beoordeeling van de plaatselijke directie, worden door de verpleegden in de zalen onder toezigt van den zaalopziener of de zaalopzigtster verrigt.

Herstelling ten gevolge van moedwillige verwaarloozing of van achteloosheid geschiedt voor rekening van den verpleegde, onverminderd de straf, welke hem te dier zake verder zal worden opgelegd.

Art. 8.

Het in art. 2 vermelde huisraad wordt voor rekening van de verpleegden aangevuld of vernieuwd.

Art. 9.

Voor het behoorlijk bergen van de kleedingstukken en het huisraad wordt aan ieder verpleegde een kastje in gebruik gegeven.

Art. 10.

De kleedingstukken en het huisraad, ten gevolge van ontslag of overlijden van verpleegden of om andere redenen tijdelijk buiten gebruik gesteld, worden na gereinigd en hersteld te zijn, in de magazijnen van kleeding bewaard.

Van die artikelen wordt inventaris opgemaakt en bijgehouden.

Art. 11.

Vóór het ingebruikgeven van ingenomen kleedingstukken wordt door de plaatselijke directie de dragttijd daarvan bepaald in verband met den staat waarin zij zich bevinden.

Op het houden van aanteekening van het ingebruikgeven is art. 1 van toepassing.

Art- 12.

De kleedingstukken en andere voorwerpen, welke de verpleegden als hun eigendom, bij aankomst in de gestichten, medebrengen, worden, zoo dit naar het oordeel der plaatselijke directie kan geschieden, gereinigd en, des vereischt, voor rekening van het Rijk hersteld, tot aan het ontslag bewaard in de magazijnen van kleeding, met aanhechting van eenen, volgens vastgesteld model, opgemaakte inventaris, door den eigenaar, den magazijnmeester en den onderdirecteur of de onderdirectrice bij het beheer onderteekend.

Bij het verlaten der gestichten wordt door den eigenaar onderteekend het op dien inventaris gestelde bewijs, dat hij het van hem in bewaring genomene heeft terug ontvangen.

Ingeval van overlijden van den eigenaar wordt het in bewaring genomene aan de daarop regthebbenden afgegeven, voor zoover het niet moet worden verkocht ter voldoening van aan den Staat schuldig gebleven gelden.

Art. 13.

Van het in bewaringnemen en teruggeven van medegebragte kleedingstukken en andere voorwerpen wordt aanteekening gehouden in het in art. 1 genoemde register.

Art. 14.

Indien medegebragte kleedingstukken en andere voorwerpen, op grond dat zij niet tot aan het ontslag kunnen worden bewaard, door de zorg der plaatselijke directie zijn verkocht, dan wordt van de opbrengst aanteekening gehouden in het rekeningboek der verpleegden.

Het bedrag wordt hem bij het verlaten der gestichten ter hand gesteld.

De medegebragte kleedingstukken en andere voorwerpen, welke in zoodanigen staat verkeeren, dat zij noch bewaard noch verkocht kunnen worden, worden op last van de plaatselijke directie vernietigd.

Art. 15.

Voor het wegschenken en verkoopen van particuliere kleeding en andere medegebragte voorwerpen aan medeverpleegden, wordt de toestemming der plaatselijke directie geëischt.

Indien het plaats heeft, wordt daarvan melding gemaakt op den in art. 12 bedoelden inventaris zoomede in het in art. 14 vermelde rekening boek.

Bij verkoop wordt de koopsom bewaard tot aan het ontslag van den verkooper.

Art. 16.

Aan verpleegden, die bij hun ontslag niet in het bezit zijn van particuliere kleeding en wier uitgaanskas niet toelaat daarin te voorzien, kan met toestemming van den Directeur der gestichten, uit den voorraad van gedragen gestichtskleding het noodige worden verstrekt.

Art. 17.

De plaatselijke directien moeten de verpleegden tegen hun ontslag in het aanschaffen van particuliere kleedingstukken behulpzaam zijn.

Behoort bij de beschikking van den Minister van Justitie van den 11den November 1878 n°. 150, 4de afd.

Mij bekend,

*De Secretaris-Generaal bij
het Departement van Justitie,*

CLANT.

REGLEMENT op de liggingsstukken van de verpleegden in de Rijksgestichten Ommerchans en Veenhuizen.

Art. 1.

De hangmatten en kribben bij de verpleegden in gebruik, blijven ook bij dag in de zalen.

Art. 2.

Op last van de geneesheeren mogen aan zieke verpleegden meer of andere liggingsstukken worden verstrekt, dan bij de beschikking van 4 December 1876, n°. 164, A, voor de gezonde verpleegden zijn toegestaan.

Art. 3.

De hangmat en de liggingsstukken worden gemerkt met de letters R. G. (Rijks Gestichten) en met het jaarcijfer van ingebruikstelling; bovendien de liggingsstukken voor de ziekenzalen met de letters Z. Z., die voor de Scabieusen-zalen met de letters S. Z. en die voor de lepralijders met de letters L. H.

Het merken geschiedt met zwarten drukink

Art. 4.

Aan de verpleegden worden bij aankomst in de gestichten reine liggingsstukken verstrekt.

Dit geschiedt mede bij hunne overplaatsing naar een ander gesticht of naar de ziekenzalen en bij den terugkeer in de gewone verblijfszalen.

Art. 5.

Van elke hangmat of krib wordt tweemaal 'smaands een der bedlakens verschoond.

Die vervanging kan voor vrouwen, kinderen en zieken, zoo dit noodig geoordeeld wordt, binnen korteren termijn plaats hebben.

De andere liggingsstukken worden eenmaal per jaar, tusschen 15 April en 1 September, gereinigd.

De stroozakken en hoofdkussens worden dan van versch stroo voorzien.

De hoeveelheid stroo voor elk nachtleger wordt bepaald op $7 \frac{1}{2}$ kilogram.

Tusschentijdsche reiniging heeft zoo dikwijls plaats als bijzondere omstandigheden dit eischen.

De jaarlijksche reiniging wordt zoodanig geregeld, dat daardoor de geregelde gang van zaken niet belemmerd wordt.

Art. 6.

Zes maanden na de jaarlijksche reiniging van de stroozakken en hoofdkussens wordt het stroo zooveel noodig met versch aangevuld.

Art. 7.

In verband met het bij het vorig artikel bepaalde, wordt door de zaalopzieners en zaalopzigtsters aanteekening gehouden van de tijdstippen waarop de algemeene reiniging heeft plaats gehad.

Art. 8.

Boven het in gebruik zijnde, hebben de zaalopzieners en zaalopzigtsters onder hunne berusting een voldoende

voorraad liggingsstukken , ter voorziening in dadelijke behoeften.

Art. 9 .

De inventaris van de liggingsstukken in gebruik en in voorraad , wordt door de zorg van de zaalopzieners en zaalopzigtsters bijgehouden.

Telken drie maanden wordt die inventaris door de Boekhouders tegen het dagboek van mobiliare goederen en door de Onderdirecteuren of de Onderdirectrice bij het beheer tegen de voorhanden liggingsstukken vergeleken.

Van hunne bevinding brengen zij aan den Adjunct-directeur schriftelijk rapport uit.

Art. 10.

De herstelling der liggingsstukken geschiedt in de fabrieken voor rekening van het Rijk.

Herstellingen , welke het gevolg zijn van moedwillige verwaarloozing of achteloosheid komen ten laste van den verpleegde , onverminderd de straf , welke hem te dier zake verder zal worden opgelegd.

Art. 11.

De tijdelijk buiten gebruik gestelde liggingsstukken worden na gereinigd en , voor zooveel noodig , hersteld te zijn , naar de algemeene rustkamer overgebracht en door de zorg van de Magazijnmeesters geïnventariseerd.

Op het vergelijken van dien inventaris tegen het dagboek van mobiliare goederen en tegen de aanwezige liggingsstukken , zoomede op het uitbrengen van rapport is het 2de en het 3de lid van art. 9 van toepassing.

Behoort bij de beschikking van den Minister van Justitie , van den 11den November 1878, N°. 150, 4de Afd.

Mij bekend ,

*De Secretaris-Generaal bij
het Departement van Justitie,*

CLANT.

REGLEMENT op de bewassing van de
kleeding en liggingsstukken der verpleegden.

en

INSTRUCTIE voor de waschbazen en de
waschvrouw in de Rijksgestichten Ommer-
schans en Veenhuizen.

§ 1. **Reglement.**

Art. 1.

De kleeding en liggingsstukken van de verpleegden in zalen en die van de stalknechts worden voor elk gesticht in het daarvoor bestemde waschhuis gewasschen.

Hiervan zijn uitgezonderd de kleeding- en liggingsstukken van de lepralijders, welke in het voor die lijders ingerigte afzonderlijk gebouw worden gereinigd, zoomede de kleeding en luijers van zuigelingen en kinderen beneden de 2 jaren, welke door de moeders in de zalen of in andere daarvoor aantewijzen lokalen worden gewasschen.

Art. 2.

Wekelijks worden op den door de plaatselijke directie te bepalen dag, van iederen verpleegde gewasschen de navolgende kleedingstukken.

VAN DE MANNEN:

1 hemd ,
 1 onderbroek ,
 1 hemdrok ,
 1 zakdoek ,
 1 paar kousen en
 1 handdoek.

VAN DE VROUWEN:

1 hemd ,
 1 borstrok ,
 1 onderbroek ,
 1 halsdoek ,
 1 muts ,
 1 linnenboezelaar ,
 1 zakdoek ,
 1 paar kousen ,
 1 handdoek , en
 zoo noodig , de baaijen rok en een zuiveringsdoek.
 Bovendien voor iederen verpleegde tweemaal 's maands
 een bedlaken.

VAN KINDEREN VAN TWEE TOT EN MET ZES JAREN.

VAN JONGENS:

1 hemd ,
 1 borstrok ,
 1 onderbroek ,
 1 broek ,

VAN MEISJES:

1 hemd ,
 1 borstrok ,
 1 onderbroek ,
 1 rok ,

1 kiel,	1 halsdoek,
1 halsdoek,	1 zakdoek,
1 zakdoek,	1 paar kousen, en
1 paar kousen,	zoo noodig, de ka- toenen jurk.

Het wasschen voor zieke verpleegden wordt geregeld in verband met de behoefte daaraan.

Art. 3.

Indien het noodzakelijk blijkt, kan, met afwijking van het bepaalde bij art. 2, bij uitzondering ook op eenen anderen dag en ook meer goed, in 't bijzonder particuliere kleeding der verpleegden, gewasschen worden.

Art. 4.

Door de zaalopzieners en zaalopzigtsters wordt persoonlijk, des Maandags of, deze een erkende Christelijke feestdag zijnde, den volgenden dag het voor de wasch bestemde goed van al de onder hun toezigt gestelde verpleegden ingenomen en daarvan eene lijst opgemaakt en onderteekend.

Van het totaal-cijfer dier lijst maken zij een bon op, welke met het waschgoed aan de waschbazen of de waschvrouw wordt afgegeven.

Bij het terugontvangen van het waschgoed wordt, bij accoordbevinding, die bon afgeteekend.

Dat bewijsstuk en de in de eerste zinsnede bedoelde lijst worden een jaar bewaard, en wel de lijsten door de zaalopzieners of zaalopzigtsters en de bons door de waschbazen of de waschvrouw.

Art. 5.

Voor de gewone bewassing der verpleegden wordt per verpleegde en per week aan het waschhuis verstrekt:

0.05 k. g. groene zeep
0.03 » soda.

Voor het wasschen van een matras of stroozak, een hoofdkussen en een katoenen deken wordt in het geheel 0.05 kilogram zeep en 0.05 kilogram soda en voor het wasschen van een wollen deken 0.05 kilogram zeep uitgegeven.

Voor het wasschen van kleeding- en liggingstukken boven en behalve de gewone wekelijksche wasch en van goederen, welke eene meer zorgvuldige reiniging eischen wordt bovendien eene door de plaatselijke directie te bepalen buitengewone hoeveelheid zeep en soda verstrekt.

§ 2. Instructie.

Art. 6.

De waschbazen en de waschvrouw staan onder de bevelen der plaatselijke directie en meer bijzonder onder die van den Onderdirecteur of de Onderdirectrice bij het beheer.

Art. 7.

De waschbazen en de waschvrouw verlaten nimmer het gesticht zonder toestemming van den Adjunct-directeur of zoo deze afwezig is, van den Onderdirecteur of de Onderdirectrice bij het beheer.

De van den Adjunct-directeur bekomen vergunning om het gesticht te verlaten, wordt door de waschbazen en de waschvrouw aan den Onderdirecteur of de Onderdirectrice bij het beheer medegedeeld.

Art. 8.

De waschbazen en de waschvrouw mogen noch regtstreeks noch zijdelings deelnemen aan leveringen of aannemingen ten behoeve van de gestichten, geen winkelhouden noch handeldrijven.

Art. 9.

In verbouding tot de sterkte der bevolking worden aan de waschbazen en de waschvrouw de noodige helpers of helpsters uit de verpleegden gegeven.

Art. 10.

Het is aan de waschbazen en de waschvrouw verboden :

- 1°. andere goederen te wasschen of te doen wasschen dan tot de dienst der gestichten behooren ;
- 2°. meer of andere goederen ter bewassing aantenemen dan waarvoor bons zijn afgegeven ;
- 3°. ongenummerde of ongemerkte goederen aantenemen.

Art. 11.

De waschbazen en de waschvrouw zorgen :

- 1°. dat de werkzaamheden gelijkmatig onder de helpers of helpsters worden verdeeld ;
- 2°. dat de goederen naar eisch worden gewasschen en , zoo noodig , worden gebleekt ;
- 3°. dat de artikelen , welke voor de bewassing worden verstrekt , daarvoor werkelijk worden gebezigd en dat niets uit het waschhuis worde ontvreemd of weggeschonken ;
- 4°. dat de hun om een of andere reden ter afzonderlijke bewassing afgegeven goederen in afzonderlijke kuipen gewasschen en , des vereischt , opgekookt worden , zoomede , dat bij het ontdekken van ongedierte daarvan mededeeling gedaan worde aanden Onderdirecteur of de Onderdirectrice bij het beheer ;
- 5°. dat het schoone goed zoo tijdig mogelijk afgeleverd worde ;
- 6°. dat de gereedschappen van het waschhuis worden geïnventariseerd en zorgvuldig behandeld.

Ingeval van moedwillig bederven van gereedschappen door verpleegden, wordt de schade op dezen verhaald, onverminderd de straf, welke hen te dier zake verder zal worden opgelegd.

Art. 12.

De waschbazen en de waschvrouw houden nauwkeurig toezigt over de helpers of helpsters en stellen hen verantwoordelijk voor de goederen, welke ieder ter bewassing ontvangt.

Bij het vermisen van zoodanige goederen geven de waschbazen en de waschvrouw daarvan onmiddellijk kennis aan de plaatselijke directie.

Behoort bij de beschikking van den Minister van Justitie van den 11den November 1878, N°. 150, 4de Afd.

Mij bekend,

*De Secretaris-Generaal bij
het Departement van Justitie,*

CLANT.